

Naše veselje

Priloga „Slov. gospodarja“ za deco.

Štev. 7.

29. VII.

1934

Letnik I.

Pri velikanih.

Človek si rad izmišlja take povestice, v katerih pripoveduje kaj novega, nenavadnega. Tako so v vseh časih radi pripovedovali o palčkih, pa tudi o nasprotnem, o velikanih. Največ so vedeli povedati taki ljudje, ki so v prejšnjih časih, ko je bilo potovanje še težje in bolj nevarno, in ko še časopisna služba ni bila tako urejena, da bi časopisi dobivali hitre in zanesljive novice. Največ so tedaj pripovedovali mornarji, ki so plovili na svojih jadrnicah po vseh morjih. Ko so se vrnili domov, so bili polni povesti, in ko so videli, da poslušalcem ugaja najbolj to, kar se jim dozdeva neverjetno, so si pač začeli prosto izmišljati take doživljaje in dogodke, da so se lahko verni ljudje kar križali.

Zelo radi so mornarji govorili o čudnih ljudeh in živalih, katere so baje srečavali na svojih potovanjih. Videli so ljudi, ki imajo samo eno oko sredi čela, ki imajo namesto rok peruti in drugega takega več. Z ladjami so naleteli na prestrašne morske živali, na morske kače, in še vse polno sličnih bitij. Bolj ko so poslušalci odpirali oči in usta, bolj so se pripovedovalci dozdevali imenitni: samim sebi in potrudili so se, da so si izmislili še kaj bolj nenavadnega.

Našli so se pa tudi ljudje, ki so si take povestice zabeležili in jih spisali potem za knjige. Včasih pa si je tak pisatelj kaj sličnega tudi sam izmislil.

Tako je napisal angleški pisatelj Jonathan Swift (rojen 1667, umrl 1745) povest »Guliverjeva potovanja«, v kateri opisuje, kako je prišel Guliver k palčkom, pa tudi kako je prišel k velikanom. Pričujoča slika nam kaže prizor iz druge knjige. Tu vidite, kako prosi Guliver hčerko velikana, kateri so ga bili podarili, naj mu bo naklonjena, ker si sam v taki deželi, kjer je vse neznansko ve-

liko, ne more pomagati. To knjigo so ljudje zelo radi čitali in prevedli so jo

iz angleščine na vse kulturne jezike. Tudi slovenske prevode že imamo. Enega najdete v »Mali knjižnici«, ki jo izdaja Tiskarna sv. Cirila v Mariboru, in sicer v dveh zvezkih po 2 Din. Kupite si ti dve knjižici in ne bo vam žal.

★

Dobro spoznamo v sili.

»Oj, ta voda, ta nesrečna voda!« je vzklikala Marica tolikokrat na dan, ko je morala zopet prijeti za vrč ter iti po vodo. Doma na posestvu namreč niso imeli vodnjaka. Živino so napajali v potočku, ki je tekel kar vzadi za gospodarskim poslopjem, pitno vodo, in vodo za kuho pa so si morali dobivati pri studencu, kateri je stal sredi vasi pred staro šolo. Voda je tam bila res izborna, ali kaj, ko je doletela pot vedno le Marico. Zdaj je bil ta ali oni žejen, sedaj

je potrebovala mati v kuhinji vode in kdo je moral po njo — Marica. Najrajši bi bila tisti vrč razbila kje ob kakem kamnu, ali vedela je, da bi bila le kaz-

novana in da bi bili doma kupili drug vrč.

Ko je tako često doma godrnjala, ko so jo že zopet poslali po vodo, ji je pritrjeval samo brat, kateremu ni bilo vodenosti dosti mar, ker mu je vino vse bolj ugajalo. Ta je večkrat rekel: »Prav imaš, Marica. Čemu nam bo voda? Še v čevljih ni dobra, pravijo!«

Med to borbo za in proti vodi je napočilo izredno vroče poletje. Dežja že cel mesec ni bilo. Na večer so se včasih zbirali oblaki, ali vsa nada ljudi se je kaj hitro razblinila v prazen nič in v jutru je zopet žarko sonce plavalo po jasnem nebu. Velika suša je nastopila, taka, kakršne niso pomnili najstarejši ljudje. Vse zelenje na polju in travnikih je zastalo v rasti ter je začelo veneti. Samo po vrtovih je bilo nekoliko boljše, dokler je bilo dovolj vode za zalivanje. Ko pa se je začel še potoček sušiti, tedaj pa je začela velika skrb za bodočnost.

Žejalo je vse, ljudi, živali in rastline. Zdaj bi bila Marica rada tekla stokrat na dan k studencu, ali tudi v njem je začelo primanjkovati vode, kar se menda še ni bilo zgodilo nikoli. Ljudje so morali z vozovi, na katerih so bili sodi, po več ur daleč do večje reke, ki je imela še dovolj vode. Ali kakšna je bila tista voda? Podobna je bila topli mlaki, ne pa sveži in osvežujoči vodi. Kolikokrat je mislila Marica na studenec, ki ga je bila prej tako sovražila, ko je zdaj pila tisto ogabno toplo vodo, pa jo je vendarle morala piti, če ni hotela žeje trpeti. In čudno, niti bratu se sedaj ni ljubilo piti samo vina, tudi on, ki je poprej zabavljaj na dobro vodo, je zdajci

moral poskusiti tisto vodo iz sodov, ker mu vino ni pogasilo žeje, ampak mu jo je le še povečalo.

Suša pa je pritiskala čim dalje bolj. Kaj bo, če ljubi Bog ne bo poslal kmalu blagodejnega dežja? Marica je na večer mnogokrat o tem premišljevala in je molila, da bi bilo strašne suše konec.

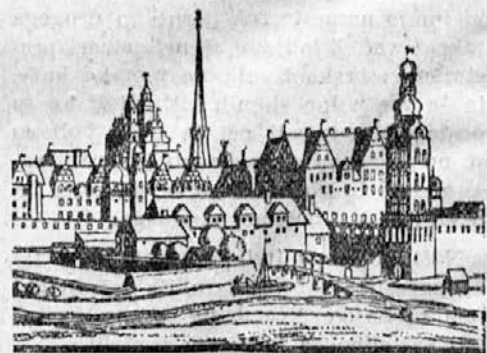
Neke noči se je prebudila. Čula je neko šumenje, kakor da bi kdo polival z vodo. Skočila je k oknu in glej: deževalo je in deževalo. Zadovoljno je deklirala zopet zlezla pod odejo in je kmalu zaspala. Ves drugi dan je deževalo in še tretjega dne. Potoček je zopet imel vodo, zelenje se je obudilo in čez nekaj časa je tudi studenec sredi vasi dajal svojo dobro, svežo vodo kakor prej.

Marico je seveda zadel prejšnji posel, ali ona ga je zdaj opravičevala z veseljem. Tudi brat ni črnil nikoli več besedice. Oba sta se bila prepričala, koliko je voda vredna. Spoznala sta, da je to dar božji ...

Mesta v srednjem veku.

Iz šole veste, da so bila srednjeveška mesta obdana z visokim zidom in da se je poleg tega razprostiral okoli zidu širok jarek.

Poglejmo si poleg stoječo sliko takega mesta! Kaj vidimo najprej? Najbrž se vam bo zdelo čudno, da so bile v mestu tako visoke stavbe. Tu sta dva visoka stolpa, ki pripadata gotovo dvema cerkvama, poleg pa sta gradu podobni poslopji. Pa tudi vse druge hiše so prav visoke. Visoki stolpi so bili potrebni, ker so se nahajale na njih dan in noč straže, da bi videle kakega sovražnika že

pd daleč. Hiše pa niso smele biti nizke, ker bi bile zavzele preveč prostora. Prostor pa je bil v takem mestu izredno dragocen, saj ga ni moglo dosti biti med mestnimi zidovi. Drugače bi se bili ti obrambni zidovi preveč raztegnili in bi jih bilo dosti težje braniti. Torej visoke, mnogonadstropne hiše, pa tesne ulice. Dobra zrakata torej med tako tesnimi zidovi ni bilo, že zato ne, ker so pač vso nesnago kratkomalo pometali na ulice, katere je očistil samo kak močan dež. Ker so tako zelo morali štediti s prostorom, ni bilo v teh mestih skoro nič večjih trgov ali drugih praznih prostorov.

Visok in trden zid je bil mestu najboljša zaščita. Topov še ni bilo, da bi zid porušili s strelji, zato pa je moral sovražnik tako mesto navadno toliko časa oblegati, dokler ljudem v mestu ni hrane zmanjkalo. Tudi jarek je mesto dobro branil. Navadno je bil brez vode, le v časih nevarnosti so ga s kakega potoka ali ribnika napolnili z vodo. Čez jarek je vodil most, ki ga je bilo mogoče dvigniti, da torej ni bilo nobene poti do mestnih vrat. Mnogo več vreden je bil tak jarek, če je obenem bil struga kakega potoka ali kake reke. Mesto, ki ga imamo na sliki, leži ob taki tekoči vodi. To vidimo iz tega, da plove po vodi barčica.

Izven mestnega obzidja ni bilo dosti hiš. Največ je bilo takih, ki so jih mogli hitro odstraniti, če se je približal kak sovražnik, ker drugače bi se bil lahko v nje skrival. Prebivalci takih redkih hišic so torej v času vojske najprej požgali svoje domove, potem pa so zbežali v mesto za zidovje, kjer so pričakovali nadaljnega razvoja, pa so tudi krepko pomagali braniti svoje zatočišče.

Bodimo zadovoljni, da danes vesga tega ni več. Iznajdba smodnika in z njim v zvezi stoječega orožja je temeljito izpremenila obličje mest in vsega življenja v njem in izven njega.

★

Labirint.

Pravilno rešitev so poslali: Romih Iv., Sele; Friškovec Hinko, Vitanje; Škipec Ivan, Krčevina pri Ptuj; Žel Mimika in Ketiš Rozika, kraja ni; Furman Anica,

Pekel; Napotnik Viktor, Topolšica; Rehhar Marija, Zaloška gorica; Skok Franc, Roposijo (?); Belak Ivan, Škofja vas; Potisk Lenčka, Brezje; Poglojen Alojzij, Heerlenheide na Nizozemskem; Leber Alojzij, Podigrac; Bombek Kristina, Nova vas.

Mogoči sta bili prav za prav dve rešitvi. Eno prijavljamo tu s sliko. Neka-

Vhod

teri so si pa zadnji konec pota skrajšali, kar je tudi mogoče. Izmed gorenjih imen bomo izžrebali eno in dotičniku poslali lepo knjigo v dar.

Nekateri izmed gori navedenih so poslali tudi rešitve skrivnic in riebe z opico, ki smo jo bili prijavili v 6. številki. Toliko zanimanja nas res prav veseli.

Ker imajo naši čitatelji toliko veselja z labirinti, bomo v prihodnji številki zopet enega objavili.

★

Igre.

Huda sedmica.

Kdo izmed vas je dober računar? To bomo kar videli. Sedite v krogu na tla! Zdaj začne Miha šteti in štel bo od 1 do 100. To znate vsi! Če pride pri številu do števila, v katerem je 7 ali katero je brez ostanka deljivo s 7, ne pove števila, ampak reče: »Hop!« Če pa vendar pove to število, je izgubil in potem šteje drug.

Ali pa: Miha reče 1, drugi otrok poleg njega 2, dalje 3 itd. Kdor se zmoti, pa pove število namesto »Hop!«, mora iz kroga.

Na primer: 1, 2, 3, 4, 5, 6, hop!, 8, 9, 10, 11, 12, 13, hop!, 15, 16, hop!, 18 itd.

Lahko si izberete kako drugo število od 1 do 9. Glavno je, da hitro in sigurno štejete in da — poštevanke dobro znate. To bo kar že dobra priprava na šolo.

Hitra pošta.

Sedite v krog! Eden izmed otrok pove drugemu poleg sebe tiho in prav hitro kako besedo na uho. Tisti otrok pove to, kar je pač razumel, prav tako hitro drugemu dalje in ta zopet naprej. Zadnji potem pove glasno, kaj je čul. Videli boste, da je tista beseda navadno nekaj čisto drugega, kakor to, kar je prvi otrok rekel. Pogoji je, da se vrši vse jako hitro.

★

Dopisi in odgovori.

J. M., Sv. Ana. Poslana pesmica kaže resen trud in dobro voljo, za tisk pa še ni godna. Poglejva si samo 1. kitico!

»Oj domača zemlja mila
slovanska si edina,
da bi vedno ti edina bila
mati moja, domovina.«

Najprej vsebina! Vidi se, kakor bi bila domača zemlja edina slovanska, pa je še toliko drugih slovanskih dežel! Vem, da si hotel reči, da je zedinjena, da je cela slovanska, ali tako, kakor ti to poveš, je misel dvoumna. V 3. vrsti zopet ni jasno, kaj naj tam pomeni beseda »edina«. Torej, kakor smo že večkrat rekli, predvsem jasnosti misli!

Ali se 2. in 3. vrsta gladko čitata? Gotovo ne, nekje se zatika. To bo treba popraviti, morda tako:

»Oj domača zemlja mila,
zdaj slovansko si edina,
da bi vedno takšna bila
mati moja, domovina!«

Primerjaj s čitanjem in videl boš, da teče beseda gladkeje. Slično bi bilo treba popraviti vsebinsko in stihovo celo pesmico. Začetek pa je; pošlji še kaj in tudi napovedano povestico!

Vsem! Če nam kaj pišete, pišite razločno, posebno lastna in krajevna imena! Ne pozabite na enega in ne drugega!

★

Škrivalnice.

Kje je posestnik tega lepega posestva?

Kje je bratec?

**Vsaka krščanska hiša naj
naroči**

„NEDELJO!“

